

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

ПРИОРИТЕТНИ НОЗОЛОГИЧНИ ЕДИНИЦИ ЗА БЪЛГАРИЯ
СЪГЛАСНО ГОТВЕНИЯ В МОМЕНТА РЕГЛАМЕНТ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ
НА ЖИВОТНИТЕ НА ЕС

Проф. д-р Бойко Ликов, директор на Центъра за оценка на риска, БАБХ

В обсъжданията на проекта на този регламент и по-специално за проприоритетните заразни болести, се правят множество предложения относно това кои са „важните“ заразни болести за Европейския съюз (ЕС) като цяло, кои са за отделните региони, например за Пиринейския полуостров, Централна Европа, Балкански полуостров и т.н. Препоръчва се, обаче, всяка държава членка да представи списък за приоритетните национални епизоотични проблеми, които в някои случаи се разминават с глобалните проблеми на ЕС. Например приоритет за ЕС е спонгиформната енцефалопатия по говедата, но за България не е, след като от 2003 г нямаме положителен случай. Независимо от това, в България се изследват възрастни здрави говеда на възраст над 24 месеца, а във Великобритания (държавата, в която се зароди този най-сериозен ветеринарен проблем на 20-ти век) изследват на възраст над 72 месеца. Най-сериозния епизоотичен/епидемичен проблем за България е ехинококозата, но за ЕС като цяло това въобще не се обсъжда.

По-долу правим опит за представим списък на приоритетните за България заразни болести, които по степен на важност представяме в следния ред:

1. **Ехинококоза** – близо половината случаи на заразени хора в Европа са в България (между 300 и 400 годишно, а през 2014 г и един смъртен случай). Все повече в Северна и Централна Европа нарастват случаите на ехинококоза причинена от *E. multilocularis*, която в клинично отношение има много по-тежко проявление. Успешната ерадикация на беса увеличава броя на лисиците и оттам случаите на *E. multilocularis*.

2. **Екзотични болести разпространени в Турция**, които непрекъснато застрашават България – **шап, шарка по овцете и козите, чума по дребните преживни животни, син език**. Бургаска, Хасковска и Ямболска област в България и областта Еврос в Гърция са най-рисковите територии в Европейския съюз (последни примери за това е шапа в България през 2011 г и шарката по овцете и козите в България и Гърция през 2013 г). България, съвместно с Гърция трябва да убеди Европейската комисия за

допълнителна техническа и финансова подкрепа за засилване на административния противоепизоотичен капацитет на ветеринарните структури в този най-рисков регион на Европа. Ежегодно ЕК финансира Европейската част на Турция за контрол на екзотичните болести в размер 50 – 60 милиона евро, а България не получава нищо, независимо, че Турция е трета страна, а България държава членка.

3. **Класическа и африканска чума по свинете (КЧС и АЧС)** – целта е недопускане проникването на АЧС и повторно възникване на КЧС. Към тези болести Европейската комисия се отнася с изключително внимание (възниква затруднение с износа на месо от ЕС за САЩ и Япония) и все още счита, че България не е дала сигурни доказателства, че вирусът на КЧС не циркулира сред дивите свине. Ситуацията в началото на 2014 г се усложнява с първите случаи на АЧС на територията на ЕС – Литва.

4. **Контрол на проблемни зоонози – бяс** (целта е да се задържи устойчивото благополучие през последните две години, вследствие на изпълнението на дългогодишната програма за орална ваксинация на лисиците), **западнонилска треска** (тази трансмисивна инфекция причинява сериозни епидемични проблеми в Румъния, Сърбия и Гърция, а у нас не е проучена достатъчно), **трихинелоза** (ежегодни хранителни взривове в различни части на страната), **туберкулоза по говедата** (тази инфекция е една от най-трудните за изкореняване и винаги носи изненади), **антракс** (спорадични ежегодни случаи при животни, а понякога и при хора), **салмонелози** (широко разпространение на *S. infantis* в птцевъдството), **лайшманиоза** (ежегодно от 20 до 30 случая при хора в Югозападна България).

5. **Контрол на болести, които възникват вследствие на членството ни в ЕС**, поради премахване на ветеринарния контрол на границата с Гърция и Румъния – **бруцелозата по овцете и козите** (случаите през 2006 – 2008 година в Южна България причинени от заразени кози от Гърция) и **шарка по овцете и козите** (с. Кочан, Благоевградска област, 2013 г), **псевдотуберкулоза при овце**, от Франция през 2006 г. В Гърция също така е широко разпространена **бруцелозата по говедата**. България все още няма статут на страна официално свободна от тези две инфекции. В Румъния и Гърция има случаи на бяс, включително и в области граничещи с България. В Румъния постоянно се регистрират случаи на **инфекциозна анемия по конете**.

6. **Ензоотична левкоза по говедата** – въпреки, че ежегодно се извършват лабораторни изследвания и се установяват положителни резултати между 3 и 15% от животните, не се прави почти нищо за постепенно ограничаване и ликвидиране на тази инфекция.

7. **Болестта скрейпи по овцете**- установени са спорадични случаи на класическа и атипична форма на тази инфекция.